

COMMISSIE WATERBEHEER

Delft, 8 april 2008

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Waterbeheer, tevens **verslag** van de vergadering op 8 april 2008 over de aan haar voorgelegde voorstellen van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 24 april 2008.

Aanwezig:

J.J.J.M. van der Burg	voorzitter
mw. dr.ir. M.P.M. Ruijgh-van der Ploeg	vice-voorzitter
A. van den Berg	lid ongebouwd
J. van Dam	lid ingezetenen
dr.ir. G.P.J. Dijkema	lid gebouwd
mevr. drs. J. Engels	lid ingezetenen
mevr. drs. M.J. Hilders	lid ingezetenen
P.J. Hofman	lid ingezetenen
J. de Jong	lid bedrijfsgebouwd
mevr. M.T. Villars	lid ingezetenen
dr. J. Wallinga	lid ingezetenen
mevr. I.J.A. ter Woorst	lid gebouwd
C.E.G. Zuidgeest	lid gebouwd
ir. E.F.M. Nieuwenhuis	secretaris

Voorts aanwezig:

ir. Th.A. Fransen	hoogheemraad
J.G.P. Verbeek	hoogheemraad
A.G. Wiegman	hoogheemraad

Afwezig:

dr.ir. S. van Baars	lid ingezetenen
ing. J. Wijnants	lid gebouwd

1. Opening, vaststelling agenda

De voorzitter opent om 09.00 uur de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Er is bericht van verhindering van de heren Van Baars en Wijnants.

Op voorstel van de heer Hofman worden aan de agenda toegevoegd: Boezemwaterberging Woudse Polder (punt 2 lijst stukken ter kennisname) en brief van mevrouw J. van Zon inzake pand Noordweg 53 te Wateringen (punt 6 lijst ingekomen stukken).

Voor het overige wordt de agenda ongewijzigd vastgesteld.

2a. Notulen vertrouwelijke deel vergadering commissie op 6 november 2007

Deze vertrouwelijke notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

2b. Notulen en actielijst vergadering commissie op 15 januari 2008

- De notulen worden vastgesteld met de volgende wijzigingen:
 - Op pagina 4, eerste zij laatste alinea, wordt de naam "Dijkema" geschrapt.

- Op pagina 5 wordt de inbreng van mevrouw Ter Woorst vervangen door: "Mevrouw Ter Woorst deelt namens de categorie gebouwd de zorgen die zijn uitgesproken over de met deze plannen gemoeide kosten, en maakt daarom een voorbehoud ten aanzien van de financiële consequenties van de voorstellen. Zij onderstreept de positieve aspecten van deze plannen voor de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving, ook in het licht van het Urgentieprogramma Randstad, waar het hoogheemraadschap van Delfland deel van uitmaakt. Zij vraagt verder welk voorkeursscenario Delfland hanteert. Als dat scenario 3 is (een resultaatverplichting alleen voor inrichtingsmaatregelen waarvan realisering vrijwel zeker is) kan zij zich daarin vinden. Ten slotte verzoekt zij de voorgestelde maatregelen aan een maatschappelijke kosten-batenanalyse te onderwerpen."
- Naar aanleiding van de notulen worden de volgende punten aangesneden:
- Pagina 10, Waterwegcentrum: Gevraagd door mevrouw Engels hoe verder gegaan wordt nu de MER voor het plan-Waterwegcentrum door de MER-commissie is afgewezen, antwoordt de heer Verbeek dat de gemeente Rotterdam nu een nieuwe MER moet gaan opstellen die wél aan de normering voldoet. Hij kan niet inschatten wanneer Rotterdam die nieuwe MER gereed zal hebben. Tot die tijd wordt er uiteraard nog geen enkele activiteit in dit gebied gestart.
- Pagina 10, innovatieve kering waterberging Woudse Polder: aan de heer Dijkema zegt de voorzitter dat de VV waarschijnlijk in de juli-vergadering een voorstel voorgelegd krijgt voor de verdere vormgeving van dit project. Er zijn dus geen plannen voor temporisering op dit punt.
- Pagina 10, nummering van VV-stukken: De heer Dijkema blijft ongelukkig met de wijze waarop dit nu gaat. Alleen al het behoorlijk sorteren van de VV-stukken kost veel tijd. Vervelend vindt hij ook dat enerzijds in een begeleidende brief is gezegd dat stukken ter kennisname niet meer met de post worden toegezonden, terwijl daarna een aantal van die stukken toch weer wél met de post is toegezonden. Hij weet dat de stukken ook op de website te vinden zijn, maar die moeten dan weer gedownload en wellicht uitgeprint worden, wat nogal een gedoe is. Mevrouw Engels onderschrijft deze opmerkingen. Gisteravond is er in de categorie ingezetenen vrij uitvoerig over gesproken. De voorzitter geeft aan dat het onderwerp vanmiddag in de commissie Bestuur en Organisatie besproken wordt.
- Hierna wordt de actielijst doorgelopen:
- Punt 2: De brief aan de Deltacommissie is inmiddels verstuurd.
- Punt 4: Het toegezegde memo is vrijwel gereed. Het stuk zal vóór de VV van begin juli aan de VV-leden worden toegezonden.
- Punt 7: is nog niet geheel afgerond.
- Punt 8: Het kort geding dat één van de aanbieders voor het project technische automatisering had aangespannen, heeft Delfland verloren. Gevolg hiervan is dat alle aanbieders opnieuw tegen elkaar moeten worden afgewogen.
- Punt 10: Tijdens de VV-excursie (29 mei 2008) wordt aandacht aan dit onderwerp gegeven.
- Ten slotte wordt nog afzonderlijk ingegaan op actiepunt 5 (neerslagprotocol), waarbij de heer Wallinga zegt dat het hem vooral gaat om de mogelijke effecten van het neerslagprotocol op de vegetatie en de dieren in het watersysteem, op natuurvriendelijke oevers, op de stabiliteit van oevers en dergelijke. Ook wil hij graag nader spreken in een informatieve VV over de vraag, of Delfland zou moeten inzetten op handhaving van dit protocol, of juist op een zodanig robuust systeem dat op de langere termijn dit protocol niet meer nodig is. De voorzitter heeft daar geen bezwaar tegen. Hij geeft aan dat bezien zal worden welke informatie over de effecten van het protocol op flora en fauna reeds bij Delfland aanwezig is en daar de volgende vergadering op terug te komen.

3. Mededelingen

Op 3 juli wordt 's middags de berging Hoekpolder in Rijswijk geopend. De VV-leden zijn hiervoor van harte uitgenodigd.

4. Agendapunten voor advies (stukken ter besluitvorming)

06. Peilbesluit Veen- en Binkhorstpolder

Mevrouw Hilders merkt op dat, in tegenstelling tot wat gebruikelijk is bij peilbesluiten, bij dit peilbesluit de maaiveldddaling (dan wel in stedelijk gebied de gebouwszakking) niet wordt gevolgd, omdat er goede waterhuishoudkundige redenen zijn om dat niet te doen. Verder heeft de samenvoeging van de twee polders gevolgen gehad voor de bewoners van de flats aan de Louis Couperusstraat, die trouwens al 12 jaar te maken hebben met wateroverlast. Nu de gebouwszakking deze keer niet wordt gevolgd, vindt zij dat Delfland gehouden is om deze bewoners een oplossing te bieden en in afwachting daarvan het peilbesluit nog niet vast te stellen. Verwijzing naar het waterplan Leidschendam-Voorburg lijkt haar niet terecht, nu deze zaak al 12 jaar loopt. Overigens is haar opgevallen dat in de memorie van antwoord op heel wat argumenten van de bewoners niet wordt ingegaan door Delfland.

Mevrouw Ter Woorst vraagt of het afdelingsbestuur Haagland op 12 februari 2007 inderdaad instemmend heeft geadviseerd.

De voorzitter bevestigt dat laatste. In die vergadering van het afdelingsbestuur is ook een hoorzitting gehouden over dit peilbesluit waar, van de kant van Delfland, een toelichting is gegeven en namens de bewoners door de heer Biesma is ingesproken.

De twee polders zijn al circa 30 jaar geleden samengevoegd, nog onder het oude polderbestuur. Hij ziet dan ook geen aanleiding om te bezien of beide polders wellicht weer gescheiden moeten worden. Verder is van belang dat de drooglegging gemiddeld groot is (1,60 meter), maar dat er ook enkele laaggelegen locaties zijn, zoals de locatie van de vier flats, waar op zichzelf bij een snelstijgend waterpeil problemen kunnen ontstaan.

Verleden jaar heeft hij samen met de heer Wiegman uitvoerig met de bewoners gesproken over mogelijke oplossingen. Daarbij is in de eerste plaats toegezegd dat Delfland graag meewerkt aan een oplossing voor het probleem dat het bovengronds afstromende water niet snel genoeg kan afvloeien, in het geval op basis van het waterplan, bij calamiteuze situaties, wordt besloten om de toelaatbare peilstijging wat verder te laten oplopen. In de tweede plaats is er bij deze flats een grondwaterprobleem, waardoor dieper gelegen kelders in de flats nat kunnen worden. Dat is echter een zaak van de bewoners zelf, niet van Delfland, en onder de komende nieuwe regelgeving verandert dat ook niet. Delfland is wel bereid om mee te denken met de bewoners over een mogelijke oplossing voor dit grondwaterprobleem, zoals het aanleggen van een drainage om het terrein en het aanbrengen van een pomp met een put, een werkwijze die in de glastuinbouw al een jaar of 30 wordt toegepast. De bewoners willen daar weliswaar nog niet aan, maar het blijft wel hun zaak en de kosten ervan vallen alleszins mee, als ze worden omgeslagen over alle bewoners. In de derde plaats is toegezegd dat deze polder door Delfland wordt geplaatst op de lijst van de "kritische polders", dat wil zeggen de gebieden die snel met wateroverlast te maken kunnen krijgen. Nu de flats circa 100 meter achter het gemaal staan, hebben zij als eerste baat bij plaatsing op deze lijst, want door de korte afstand gaat het peil snel zakken als het gemaal gaat draaien omdat extreme neerslag wordt verwacht.

Deze punten zijn ook in een brief vastgelegd, waarbij tevens is aangegeven wat Delfland gaat doen, wat in het waterplan moet worden meegenomen en wat een zaak van de bewoners zelf is.

De heer Dijkema denkt dat Delfland de juiste opstelling heeft gekozen, mede gelet op de verantwoordelijkheden van de verschillende betrokkenen en de afspraken die inmiddels in het waterplan zijn vastgelegd. Een bijzonder punt bij deze flats is dat er ook water naar kelders afstroomt vanaf het grote parkeerterrein dat verdiept is aangelegd. Hij vindt het overigens wel begrijpelijk dat de bewoners ertegen opzien om zo'n groot terrein van een drainage te gaan voorzien, want de kosten daarvan zullen niet gering zijn. Daarnaast wijst hij er nog op dat de inundatie die de bewoners als risico beschrijven, zich de afgelopen tien jaar slechts één à twee keer heeft voorgedaan.

De heer Zuidgeest lijkt het nuttig als de nu genoemde oplossing van het aanleggen van drainage schriftelijk met de verenigingen van eigenaren wordt gecommuniceerd. Hem lijkt dat de ideale oplossing, en ook hij denkt dat de kosten ervan heel wel te dragen zijn als alle bewoners eraan meebetalen.

De heer Wiegman wijst erop dat er ook nu al een drainagesysteem ter plaatse is. Punt is alleen dat het sterk verouderd is. De verenigingen van eigenaren zijn echter al van plan om dat

systeem te vernieuwen en veel dichter bij de flats te brengen. Aanstaande vrijdag is er weer een vervolgoverleg op ambtelijk niveau, waarbij opnieuw zal worden gesproken over de mogelijkheid van het aanbrengen van een terugslagklep, dan wel het installeren van een pomp waar de bewoners de voorkeur aan geven. De inzet van Delfland is uiteraard om samen met de gemeente en de bewoners een oplossing te vinden voor de problemen op deze plek, maar wel met onderkenning van ieders eigen verantwoordelijkheden.

Mevrouw Ter Woorst kan zich goed vinden in de beantwoording door het college, maar vraagt wel of de nieuwe regelgeving inzake grondwaterbeheer nog tot een nieuwe situatie bij deze flats leidt. De voorzitter zegt dat dit niet het geval is. De zorgplicht blijft bij de eigenaren van de flats liggen.

Mevrouw Engels herinnert eraan dat vanuit de afdeling Haagland enkele keren is aangedrongen op overleg met de gemeente en de bewoners. Zij heeft begrepen dat er de afgelopen periode inderdaad goed overleg is gevoerd, en dat Delfland zich inzet om tot een oplossing te komen, ook op punten waar Delfland niet zelf verantwoordelijk voor is.

De heer Hofman vraagt om in de stukken duidelijker naar voren te brengen hoe de afweging van de belangen heeft plaatsgevonden. Het gaat om een sterk bebouwd gebied met verschillende typen funderingen, en dat rechtvaardigt het handhaven van de status quo. Verder maant hij tot voorzichtigheid bij het aanleggen van een nieuw drainagesysteem. In ieder geval zal dan eerst zorgvuldig gekeken moeten worden naar mogelijke gevolgen voor de aanwezige bebouwing en funderingen. De voorzitter zal bevorderen dat uitgebreider in de stukken wordt aangegeven, waarom handhaven van de status quo gerechtvaardigd is.¹

Mevrouw Hilders merkt op dat bij het beoordelen van een peilbesluit niet alleen van de gemiddelde drooglegging uitgegaan hoort te worden, maar ook aandacht moet worden gegeven aan de laagstgelegen gebouwen. Verder moge er in de afgelopen 10 jaar maar één à twee keer wateroverlast bij de flats zijn opgetreden, één van de NBW-normen is wel dat er in stedelijk gebied niet vaker dan één keer in de 100 jaar wateroverlast optreedt. Daarnaast stellen de bewoners dat de terugslagklep geen oplossing biedt; een oplossing zou volgens hen wel zijn het plaatsen van een installatie die het water oppompt naar de riolering, waardoor bovendien in de rest van het gebied een hogere peilstijging mogelijk zou worden. Ook vindt zij dat in de memorie van antwoord alsnog op alle argumenten van de bewoners ingegaan dient te worden. De voorzitter zegt dat toe.²

De heer Dijkema wijst erop dat de terugslagklep alleen is bedoeld om instroom van water vanuit de sloot op het terrein van de flats te voorkomen. Die klep kan dus niet zorgen voor het afvoeren van hemelwater dat op dit terrein is gevallen.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten, waarbij mevrouw Hilders een voorbehoud maakt.

07. Uitgangspunten grondwaterbeheer

Voorafgaand aan de discussie merkt de voorzitter nog op dat de VV waarschijnlijk in september 2008 gevraagd zal worden om een verordening, een beleidsnota en een implementatieplan vast te stellen. Het stuk dat nu voorligt, is in feite een contouren-nota, met dien verstande dat de contouren al behoorlijk vastliggen. Er wordt dan ook al breed gecommuniceerd met gemeenten over de verdeling van taken en de inrichting van een grondwaterloket. Verder wordt met de provincie nagegaan welke zaken zij nog "op de plank" heeft liggen (zoals het vergunningenbestand) en in welk stadium van afwerking die verkeren. Dit, om te voorkomen dat Delfland straks bij de overdracht met achterstanden wordt geconfronteerd. In dat verband is ook al met de andere waterschappen in Zuid-Holland afgesproken om, zodra de contouren nog wat helderder zijn geworden, te proberen tot één standpunt te komen over de overdracht door de provincie.

¹ Zie herzien voorstel *Peilbesluit Veen- en Binkhorstpolder*.

² Zie herzien memorie van antwoord.

De heer Hofman acht het terecht dat nu eerst de bestaande grondwaterproblemen in kaart worden gebracht. Anders is het gevaar groot dat het waterschap met een ongewenste erfenis komt te zitten, ook al omdat de verwachting leeft dat met de overgang een oplossing nabij is voor grondwaterproblemen. Dat laatste is echter niet het geval, want de huidige problemen blijven gewoon bestaan en geen enkele overheid is gehouden om daar een oplossing voor te bieden. Ook bij de inrichting van de loketfunctie is er het risico dat wordt gedacht dat daarmee oplossingen worden aangereikt voor al bestaande situaties. De heer Van Hardeveld (Waterhuishouding) geeft de verzekering dat er bij Delfland aandacht is voor al bestaande situaties, en dat dit een prominent punt wordt voor de afspraken met de gemeenten.

De heer De Jong vraagt of er in het gebied van Delfland inderdaad maar een enkele grondwateronttrekking is die groter is dan 500.000 m³. Zo ja, dan is er te meer reden om van de provincie te vragen om een vergunningenbestand zonder achterstanden over te dragen. Daarnaast heeft hij in het stuk gelezen dat de provincie ook in de toekomst de grondwaterheffing blijft innen, terwijl het toch het waterschap is dat moet zorgen voor handhaving, toezicht en controle. Mevrouw Engels vraagt aansluitend hoeveel vergunningen er in het over te nemen vergunningenbestand van de provincie zitten. De heer Van Hardeveld antwoordt dat de Tweede Kamer onlangs een amendement op de nieuwe Waterwet heeft aangenomen, waarmee de grens van 500.000 m³ is teruggebracht naar 150.000 m³. In het gebied van Delfland zijn er drie onttrekkingen van meer dan 500.000 m³, en waarschijnlijk vijf à tien onttrekkingen tussen de 500.000 en de 150.000 m³. De overige onttrekkingen gaan over naar Delfland, en daarbij zou het volgens de eerste berichten gaan om 50 à 60 gevallen. Daarnaast is bekend dat de provincie niet voor alle onttrekkingen een vergunning heeft afgegeven. Soms is volstaan met een melding, en waarschijnlijk zijn er ook enkele tientallen onttrekkingen die helemaal niet bekend zijn. De grondwaterheffing die de provincie blijft innen, is alleen bedoeld voor het opvangen van de kosten van een beperkt aantal taken, zoals een register, metingen en een commissie van deskundigen. De overige taken zullen moeten worden gefinancierd door Delfland, waarbij de nieuwe wet uitgaat van bekostiging uit de watersysteemheffing.

De heer Van Dam had eerder begrepen dat het ondiepe grondwater een zaak voor Delfland zou worden. In dat geval zouden ook koude/warmte-opslagonttrekkingen naar Delfland overgaan. De heer Van Hardeveld zegt dat het in de praktijk moeilijk bleek om goed onderscheid te maken tussen diep en ondiep grondwater. Daarom is dit onderscheid niet meer in de nieuwe Waterwet opgenomen, en is de grens uitgedrukt in een bepaald aantal kubieke meters per jaar (inmiddels dus 150.000 m³). Verder is in de nieuwe wet van koude/warmte-opslagonttrekkingen een aparte categorie gemaakt, en is bepaald dat die voorlopig bij de provincie blijft, omdat voor het behandelen van die onttrekkingen specifieke kennis nodig is, onder andere over thermische evenwichten. In een later stadium zou die categorie alsnog naar de waterschappen kunnen overgaan, op een moment dat ook de waterschappen er voldoende kennis over hebben opgedaan.

De heer Wallinga vraagt of het de bedoeling is om een aparte heffing op te leggen aan degenen die grondwater willen onttrekken. De heer Van Hardeveld wijst op de algemene lijn in de nieuwe wet dat de kosten die de waterschappen gaan maken, bekostigd moeten worden uit de watersysteemheffing. Van sommige kanten is al gesteld dat waterschappen daarnaast leges zouden kunnen verbinden aan een vergunning voor grondwateronttrekking. Daar wordt nog naar gekeken. De heer Wallinga zou niet graag zien dat de hele bevolking via de watersysteemheffing gaat betalen voor een grondwateronttrekking waar alleen één bedrijf of één persoon baat bij heeft. De voorzitter weet dat in het beginstadium van de nieuwe Waterwet binnen de Unie aandacht is gegeven aan eventuele mogelijkheden van een aparte grondwaterheffing, en dat toen de conclusie was dat de nieuwe wet die mogelijkheden niet zou bieden. Hij zal nagaan hoe het daarmee staat, en zal er in september op terugkomen. De heer Wallinga vraagt om dan in het nu voorliggende stuk op te nemen dat nog apart naar dit punt wordt gekeken, hetgeen de voorzitter toezegt.³

De heer Zuidgeest is hier niet gelukkig mee. Een aparte grondwaterheffing zal alleen maar veel bureaucratische rompslomp geven, wat vooral een bezwaar is als het om een kleine ont-

³ Zie herzien voorstel *Uitgangspunten taakoverdracht grondwaterbeheer*.

trekking gaat. De voorzitter zal ook dit signaal meenemen bij het onderzoek naar de mogelijkheden van een dergelijke heffing.

Aan de heer Van den Berg antwoordt de heer Van Hardeveld, dat er een aantal soorten onttrekkingen is: tijdelijke onttrekkingen, vaak in verband met bouwputten, industriële onttrekkingen waarbij grondwater als proceswater wordt gebruikt, beheersmatige onttrekkingen, bijvoorbeeld om een verontreinigde locatie door te spoelen, en dergelijke. Aansluitend beaamt hij aan de heer Wallinga dat er een sterke relatie met lozingsvergunningen ligt.

Mevrouw Engels vraagt of er voldoende duidelijkheid is over de relatie en de taakafbakening ten opzichte van de gemeenten. Zit er verder nog enige beleidsvrijheid voor Delfland in de nieuwe wet, of kan Delfland alleen uitvoeren wat wettelijk is voorgeschreven? De heer Van Hardeveld antwoordt dat er wel enige beleidsvrijheid is, want de Waterwet en de Wet gemeentelijke taken geven alleen op hoofdlijnen aan hoe de taken moeten worden verricht. Wel gaan ze ervan uit dat de betrokken overheden in onderling overleg tot afstemming komen. De bedoeling van Delfland is om met de gemeenten een soort beslisboom overeen te komen, waaruit blijkt wie als eerste bevoegd is en in welke gevallen er overleg moet plaatsvinden over de vraag wiens taak het is. Overigens zal het overgrote deel van de klachten over grondwater door de gemeenten afgehandeld moeten worden.

Gehoord eerdere discussies en de beantwoording tot nu toe, stelt mevrouw Ter Woorst vast dat er de nodige risico's voor Delfland kleven aan de nieuwe grondwatertaak. De risico-paragraaf in het VV-stuk bevat echter alleen procedurele aspecten. Dat vindt zij te mager nu vandaag over de uitgangspunten wordt gesproken. Zij dringt er daarom op aan dat deze paragraaf wordt uitgebreid met andere risico's die zich kunnen voordoen, zoals klachten of problemen met grondwater, en organisatorische of financiële risico's. De voorzitter is daar niet tegen, maar op dit moment is het nog niet mogelijk om die andere risico's goed te benoemen of de omvang ervan globaal in te schatten. Hij denkt dat dit in september, als de VV meer definitieve stukken voorgelegd krijgt, wél mogelijk is, omdat er dan meer duidelijkheid is over de concrete vormgeving van de diverse taken en er al meer overleg is gepleegd met gemeenten en andere waterschappen. Hij zou het dus willen houden bij een bredere risico-analyse in september 2008. In het stuk dat nu voorligt, zal hij alsnog laten opnemen dat er aan die bredere analyse wordt gewerkt.⁴

Aansluitend zegt de heer Zuidgeest dat ook hij zich zorgen maakt over de risico's die Delfland gaat lopen. Het stuk met uitgangspunten is voor hem veel te vaag om gerust te zijn op een goede afloop van deze omvangrijke verandering in het systeem van het grondwaterbeheer. Ook is er veel te weinig gelet op het onderscheid tussen hoog- en laaggelegen waterschappen. De voorzitter antwoordt dat de signalen vanuit de Unie duidelijk zijn geweest, maar de besluitvorming over dit onderwerp ligt nu eenmaal bij Tweede en Eerste Kamer.

De heer Van Dam vraagt bij wie het onderwerp aardwarmte-onttrekking terechtkomt: de provincie of Delfland? Dezelfde vraag heeft hij voor de omgekeerde osmose die in de tuinbouw wordt toegepast. De heer Van Hardeveld weet niet welke overheid de aardwarmteonttrekking gaat behandelen, maar zal proberen het antwoord in het verslag te laten opnemen.⁵ Bij omgekeerde osmose gaat het om een gedeelde bevoegdheid: de onttrekking van grondwater wordt een zaak van Delfland, de bijbehorende lozing blijft een zaak van de provincie. De heer Van Dam vraagt specifieke aandacht voor het punt van de omgekeerde osmose, gezien plannen bij de provincie om dit te gaan verbieden.

Mevrouw Villars vraagt, gelezen punt 5 op pagina 5, naar de mate van zeggenschap van de waterschappen over de grondwaterkwaliteit. De heer Van Hardeveld antwoordt dat de provincie daar verantwoordelijk voor blijft. Wel vindt er op ambtelijk niveau afstemming plaats tus-

⁴ Zie herzien voorstel *Uitgangspunten taakoverdracht grondwaterbeheer*.

⁵ De regulering van aardwarmteonttrekking is en blijft een taak van het Ministerie van Economische Zaken, op basis van artikel 6 van de Mijnbouwwet. Deze wet wordt niet geïntegreerd in de Waterwet.

sen de provincie en de waterschappen, zodat er langs die lijn door de waterschappen invloed kan worden uitgeoefend. Datzelfde kan via de reguliere inspraak op het waterplan van de provincie.

De heer Dijkema wijst op de zin halverwege pagina 3: dat de waterschappen de beheertaak krijgen, wil niet zeggen dat de waterschappen ook verantwoordelijk worden voor grondwaterstanden. Het wordt er hierdoor niet duidelijker op, zeker niet voor de burger. Goede communicatie daarover acht hij nodig. De voorzitter zegt dat in de komende tijd extra aandacht voor communicatie is voorzien.

Verder heeft de heer Dijkema met enige verbazing op pagina 5 gelezen, dat Delfland het principe "peil volgt functie" hanteert. Moet dit niet zijn "functie volgt peil"? De voorzitter antwoordt dat het op deze bladzijde correct is verwoord. Aanvankelijk dacht de provincie inderdaad aan het principe "functie volgt peil", maar bij de bespreking in provinciale staten is dat genuanceerd. Het is niet aan het waterschap, maar aan de provincie om de functies in een gebied vast te stellen. Zijn die functies eenmaal vastgelegd, dan volgt het waterschap die functies met het peil. Recent is dit bij beoordeling Provinciale Staten nog eens door GS bevestigd. Wel is het gebruikelijk dat Delfland in het kader van de watertoets van te voren adviseert over de vraag of bepaalde functies wel verstandig zijn in een bepaald gebied. Hij zegt toe dat dit punt alsnog op pagina 5 wordt genoemd.⁶

Mevrouw Hilders heeft geconstateerd dat het voorliggende stuk niet zozeer gaat over de uitgangspunten voor het grondwaterbeheer, maar toegespitst is op de uitgangspunten voor de taakoverdracht van het grondwaterbeheer. Zij vraagt om het stuk ook die titel mee te geven.⁷ Verder vraagt zij naar aanleiding van de toelichting onderaan pagina 7 over schadezaken, of er plannen zijn om in dat kader afspraken te maken over DSM. In dat verband dringt zij erop aan om voortaan in een vergunning ook een regeling op te nemen over de voorwaarden waaronder een vergunning weer stopgezet kan worden. Bij DSM is dat indertijd helaas niet gedaan. De voorzitter is het eens met de suggestie om de titel van het voorstel te wijzigen in "Uitgangspunten taakoverdracht grondwaterbeheer". Verder is het de bedoeling om in juli, dan wel september terug te komen op de stand van zaken rond DSM.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

08. Zwakke schakel Scheveningen

Mevrouw Hilders vraagt een toelichting op de zin over een zakelijk recht van Delfland met betrekking tot de dijk (pagina 5 van bijlage 1). Verder vraagt zij, nu op dezelfde pagina wordt gezegd dat de plannen voor de inrichting voldoen aan de "belangrijkste eisen" van Delfland, aan welke eisen die plannen dan niet voldoen. Daarnaast vindt zij dat op pagina 6 nogal cryptisch wordt aangegeven dat Delfland niet verantwoordelijk is voor de veiligheid buitendijks. Zij vraagt om dat meer direct te formuleren; dat dient alleen maar de duidelijkheid. De heer Schmidt (projectleider Scheveningen) zal zorgen voor een meer directe formulering van dit punt.⁸ Verder licht hij toe dat het bij het zakelijk recht gaat om een recht voor Delfland om op eigendom van de gemeente Den Haag zijn beheerstaak uit te voeren. Dit wordt verder vastgelegd in de af te sluiten samenwerkingsovereenkomst. De vorm waarin dit recht wordt gegoten, is nog niet bekend. Juristen van de gemeente en van Delfland kijken daar op dit moment nog naar. Verder heeft Delfland vorig jaar aan de gemeente een nota toegezonden over de inrichtingseisen voor het gebied tot aan de waterkering, en heeft het Haagse college van BenW toegezegd om dit stuk als kader voor de veiligheid te hanteren. In het voorlopig ontwerp van De Sola Morales zijn de belangrijkste van deze eisen nu meegenomen. Dit ontwerp wordt in de komende maanden verder uitgewerkt, en daar is Delfland steeds nauw bij betrokken. De heer Hoyinck (team waterkeringen) antwoordt dat het bij de "belangrijkste inrichtingseisen" vooral gaat om de niet-waterkerende objecten: die mogen geen schade veroorzaken aan de waterkering. Dat betekent onder andere dat het geen grote, massieve

⁶ Zie herzien voorstel *Uitgangspunten taakoverdracht grondwaterbeheer*.

⁷ Zie herzien voorstel *Uitgangspunten taakoverdracht grondwaterbeheer*.

⁸ Zie de bijgevoegde herziene bijlage.

constructies mogen zijn, maar alleen constructies die bij een echt serieuze storm in kleine delen uit elkaar vallen, zodat ze niet de bekleding van de waterkering kapot kunnen beuken. Ook zijn er onder andere eisen geformuleerd over kabels en leidingen. Het streven van Delfland is uiteraard gericht op geen of zo weinig mogelijk niet-waterkerende objecten vóór de waterkering, maar bij de Scheveningse boulevard moet er wel wat worden toegelaten.

Aansluitend zegt de heer Schmidt dat de nieuw gedachte boulevard wordt opgenomen in een nieuw bestemmingsplan Strand. Dat plan gaat tegelijk met het verbeteringsplan de inspraak in. Mevrouw Hilders lijkt het dan goed om alle wensen van Delfland die ruimtelijk relevant zijn, in een zienswijze op dat nieuwe bestemmingsplan naar voren te brengen. De heer Schmidt beaamt dat dit een mogelijkheid is. De wensen zullen overigens ook rechtstreeks worden ingebracht in de uitvoeringsorganisatie die werkt aan het definitieve ontwerp. De heer Verbeek stelt zich voor om de wensen in ieder geval ook in een zienswijze op het nieuwe bestemmingsplan op te nemen.

In dit verband vindt de heer Wallinga het vreemd om te spreken over belangrijke of minder belangrijke eisen. Eisen zijn altijd gewoon eisen, en als het niet echt om een eis gaat, is er sprake van een wens. Hij vraagt daarom de tekst van het stuk aan te passen, door niet meer over "belangrijke eisen" te spreken. De heer Schmidt zal daarvoor zorgen.⁹

Mevrouw Ter Woorst vraagt opnieuw aandacht voor het actiepunt over een visie op de kustlijn. Zij vindt dat dit tot de taak van Delfland behoort en bovendien urgent is, nu in vrijwel elke VV-bijeenkomst een voorstel wordt besproken dat een relatie heeft met een visie op de kust. Ook in het voorstel over Scheveningen komt die relatie weer naar voren: er wordt gesproken over wensen en inrichtingseisen, over zandsuppletie, over de basiskustlijn en dergelijke. Nu in de informatieve VV van 19 maart 2008 is gebleken dat het goed mogelijk is om binnen enkele weken enige varianten van mogelijke kustontwikkelingen tot het jaar 2200 te schetsen, moet iets dergelijks mogelijk zijn met een visie op de kustlijn. Dat hoeft dus echt niet te wachten tot volgend jaar. De voorzitter herinnert eraan dat het college zich enige tijd geleden heeft gebogen over een lijst met 40 urgente punten, waaronder een visie op de kustlijn. Omdat duidelijk was dat niet al die punten voor 1 januari 2009 gereed zouden kunnen zijn, moest er geprioriteerd worden en is de lijst verkleind tot 20 punten. Daarbij is een visie op de kustlijn afgefallen, maar deze is wel in 2009 voorzien. In dat verband heeft het college ook overwogen, zo voegt de heer Verbeek eraan toe, dat het goed is om de aspecten die de komende tijd in de Deltacommissie naar voren komen, mee te nemen bij het formuleren van een visie op de kustlijn. Ook daarom is het beter om deze visie in 2009 uit te brengen. De heer Van Dam doet de suggestie om hierbij ook afstemming te plegen met andere kustwaterschappen, in de eerste plaats Rijnland.

Mevrouw Engels heeft bovenaan pagina 6 van bijlage 1 gelezen, dat de gekozen oplossing voor de boulevard bij zwaardere omstandigheden dan nu voorzien, risico's kent voor aantasting van het plan-Morales. Zij maakt daaruit op dat een aantal belangrijke eisen van Delfland niet zijn overgenomen in het plan. Om welke eisen gaat het dan? Het lijkt haar in ieder geval verstandig dat Delfland pleit voor aanpassing van het plan. De heer Verbeek antwoordt dat met deze passage op pagina 6 is bedoeld er nog eens op te wijzen dat het plan-Morales buitendijks wordt gerealiseerd, wat het risico geeft dat bij een uitzonderlijke storm elementen van dat plan worden weggevaagd. Met het oog op de buitendijkse ligging draagt Delfland daar geen enkele verantwoordelijkheid voor. In de bestuurlijke intentieovereenkomst is ook expliciet opgenomen, dat partijen zich dit risico realiseren.

Mevrouw Engels zegt verder dat er in de categorie ingezetenen enige ongerustheid leeft over de vraag of het met de veiligheid wel volledig in orde komt in het geval de gemeente Den Haag de huidige plannen niet rondkrijgt, bijvoorbeeld door het ontbreken van voldoende financiering. De heer Verbeek antwoordt dat de verwachtingen over de financiering positief zijn, waarbij er overigens wel het punt is dat een deel van de extra ruimtelijke kwaliteit uit FES-middelen bekostigd zal moeten worden. Hij zou met het in de inspraak brengen van het verbeteringsplan niet willen wachten totdat de financiering volledig rond is, want dat kan veel vertraging geven en Delfland zou graag eind volgend jaar met de werkzaamheden willen beginnen. Ook de andere betrokken partijen (gemeente Den Haag, provincie en Rijkswaterstaat) willen nu doorgaan, in de verwachting dat de financiering rond komt.

⁹ Zie de bijgevoegde herziene bijlage.

De heer Wallinga vraagt in dit verband naar de mogelijke financiële risico's voor Delfland. Loopt Delfland de kans om mee te moeten betalen aan de extra aanlegkosten, en worden de onderhoudskosten bij de nu gedachte zeewering misschien hoger dan bij andere mogelijke oplossingen? De heer Schmidt antwoordt dat de financiering van de zaken die met de veiligheid te maken hebben, inmiddels volledig met het ministerie is geregeld. De bevestigingsbrief van de staatssecretaris hierover wordt binnenkort verwacht. Aansluitend zegt de heer Verbeek dat de kosten van het groot onderhoud, zoals zandsuppletie, voor rekening van Rijkswaterstaat komen. Het jaarlijkse onderhoud is een zaak van Delfland. Beschadiging van bijvoorbeeld de betegeling van de zeewering in verband met een storm komt voor verantwoordelijkheid van de gemeente zelf. Er worden geen grote verschillen verwacht in onderhoudskosten bij de zeewering in het plan-Morales, vergeleken met die bij het tot nu toe gebruikelijke type zeewering.

De heer Hofman wijst nog op de mogelijkheid dat gevraagd zal worden om het binnendijks brengen van het Scheveningse havengebied. Als dan extra voorzieningen moeten worden getroffen aan de al aangelegde constructies, zullen de kosten daarvan in ieder geval ten laste moeten worden gebracht van de exploitatie van het havengebied. Verder vraagt hij of het inderdaad terecht is om voor de dijk en de boulevard dezelfde hoogte aan te houden. Moet de harde constructie niet hoger worden in verband met de golfoploop? Daarnaast heeft hij uit pagina 4 van bijlage 1 opgemaakt dat er op de lange duur toch weer behoorlijke aanpassingen aan Scheveningse kust moeten plaatsvinden, zeker bij het optreden van maximum-klimaatscenario's. Is daar al op geanticipeerd bij de kostencalculaties, om te bereiken dat die extra aanpassingskosten te zijner tijd goed opgevangen kunnen worden? Ten slotte vraagt hij hoe is gekomen tot de vaststelling, dat bij een harde constructie de baten op het vlak van recreatie en toerisme gunstiger uitvallen dan bij een zachte constructie.

De heer Schmidt antwoordt dat deze vaststelling is voortgekomen uit een maatschappelijke kosten-batenanalyse. Ook de prijzen van de huizen aan de boulevard zullen zich bij een harde constructie gunstiger ontwikkelen dan bij een zachte, vooral omdat bij een zachte constructie het zicht op zee vanuit die huizen zou vervallen. Verder merkt hij op dat de hoogte van de harde constructie zorgvuldig is bepaald in relatie met de hoeveelheid zand voor die constructie, waarbij ook is gelet op de wensen van de gemeente over de ontwikkeling van de badplaats. Bovendien staat het rijk garant voor de aanwezigheid van de benodigde hoeveelheid zand voor de harde kering. De heer Verbeek zegt over het punt van de Scheveningse haven, dat de voorkeur van Delfland op zichzelf uitgaat naar het binnendijks brengen van dit gebied, wat mogelijk is door de zeewering op deze plek te verleggen naar de kust. Deze suggestie is aan de gemeente meegegeven, en afgewacht wordt of de gemeente hier oren naar heeft. Verder is in alle overleggen steeds duidelijk gemaakt dat er op langere termijn (meer dan 50 jaar) nadere maatregelen nodig zijn, zoals aanvulling met zand of een verdere verhoging van de dijk.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

09. Waternatuurkansenkaart Delfland 2008

De heer Zuidgeest herkent zich niet in de beschrijving van de situatie in het Westland. Deze is naar zijn smaak veel te negatief, zeker in vergelijking met de positieve toon die wordt gebruikt bij de beschrijving van de situatie in steden. Zo wordt er over het Westland gezegd (pagina 45) dat het weinig ruimtelijke structuur heeft. Mevrouw Ruijgh licht toe dat hier de mening wordt weergegeven van een aantal landschapsarchitecten, die hierover zijn geraadpleegd. Ook de gemeente Westland vindt dat de watergangen in dit gebied weinig structuur geven, in vergelijking met andere delen van Nederland. Deze gemeente wil dit aspect dan ook versterken, om daarmee de kwaliteit van de natuur te verbeteren.

De heer Zuidgeest is het eens met het streven om de kwaliteit van de natuur te verbeteren, maar er moet ook oog zijn voor de economische functies van het Westland. Dit gebied is niet voor niets ingericht zoals het nu is. Ook zijn er de afgelopen jaren al verbeteringsslagen gemaakt, bijvoorbeeld met de Wollebrand, de Zeven Gaten en het Gantel-tracé. Mevrouw Ruijgh geeft de verzekering dat er geen enkel politiek doel achter de beschrijvingen zit; het gaat alleen om beschrijvingen van de situatie zoals landschapsarchitecten die zien. Doel is met name om meer samenhang te brengen tussen de diverse "stepping stones", dat wil zeggen kleine terreinen met natuurwaarden, wat kan worden bereikt door natuurvriendelijke oevers. De

waternatuurkansenkaart dient dan als basis voor het nemen van beslissingen over aanleg van die oevers.

Mevrouw Hilders heeft begrepen dat dit stuk in een eerder stadium aan onder andere gemeenten in het gebied van Delfland is voorgelegd. Zij neemt aan dat daar ook reacties op gekomen zijn, en vraagt om die alsnog in het stuk zelf te vermelden. Verder vraagt zij naar de mogelijke consequenties van de waternatuurkansenkaart voor de ecologische opgave op basis van de Kaderrichtlijn Water en het standstill-principe. Ook vraagt zij naar de gevolgen van punt 3 van het ontwerp-besluit, waar het gaat over doorwerking van de ambities uit de kansenkaart in waterplannen en andere ruimtelijke plannen van Delfland. Wat het Westland betreft, lijkt het haar verstandig om alleen in samenhang met een brongericht beleid te investeren in ecologische oevers, anders hebben deze investeringen waarschijnlijk weinig zin.

Ten slotte vraagt zij wat wordt beoogd met de twee kaarten op de bladzijden 63 en 64.

De heer Meijboom (Beleid en onderzoek) licht toe dat met de kaart op pagina 63 de kansen voor de ecologische KRW-opgave worden weergegeven, terwijl met de kaart op pagina 64 wordt aangegeven welke ecologische maatregelen en structuren op dit moment al in de planvorming (met name waterplannen) zijn opgenomen. Beide kaarten hebben als uitgangspunt gediend bij het opstellen van de waternatuurkansenkaart. Met punt 3 van het ontwerp-besluit spreekt de VV uit dat deze waternatuurkansenkaart ook zou moeten doorwerken in komende plannen, zoals nieuwe waterplannen, groenstructuurplannen en dergelijke. Mevrouw Ruijgh vult aan dat aan deze kaart niet méér status moet worden gehecht dan hoort bij een kompas, met behulp waarvan kansrijke plekken voor met name aanleg van natuurvriendelijke oevers bepaald kunnen worden. Het is dan ook niet de bedoeling om deze kaart in de inspraak te brengen.

Mevrouw Hilders begrijpt dat Delfland deze kaart in het overleg met derden als wens meeneemt, en bij beslissingen over prioritering terugvalt op de vier mogelijkheden uit de strategienota voor het Waterbeheerplan 2010-2015. Mevrouw Ruijgh beaamt dat.

De heer De Jong vindt het een ernstig manco dat in het hele stuk niets wordt gezegd over de zoetwatervoorziening, terwijl die toch van levensbelang is voor een zeer grote sector in het gebied van Delfland.

De heer Dijkema herinnert eraan dat indertijd de waterkansenkaart vrij snel na de introductie een zachte dood is gestorven. Welke plaats krijgt de nieuwe waternatuurkansenkaart nu precies in het beleidsproces binnen Delfland? Is deze kaart misschien vooral opgesteld omdat de provincie erom heeft gevraagd? Ook hij heeft bedenkingen bij sommige beschrijvingen, onder andere die van de Vlietzone. Verder lijken de voorbeelden van stedelijk gebied (pagina 41 en volgende) wel heel specifiek uitgekozen, en wel erg sterk geconcentreerd op Haags gebied. Zo wordt er niets gezegd over een voorstel van de gemeente Leidschendam-Voorburg inzake uitbreiding van een KRW-waterlichaam. Hij krijgt ook de indruk dat het stuk nergens in ingebed is. Al met al pleit hij ervoor het hele stuk nog eens onder de loop te nemen. Mevrouw Ruijgh betoogt dat het stuk juist in een aantal opzichten is ingebed in een groter kader, onder andere de overleggen met gemeenten, de waterplannen die Delfland samen met gemeenten maakt, en de plannen die de diverse terreinbeheerders in het gebied van Delfland maken. Op pagina 3 van het oplegstuk is dat ook aangegeven met de zin "Delfland heeft gebiedspartijen geconsulteerd". Zij realiseert zich overigens dat dit een magere vermelding is, en zegt daarom toe om hier met naam en toenaam alle partijen te noemen waar Delfland mee gesproken heeft.

Mevrouw Ter Woorst doet, nu het stuk sterk gebiedsgerelateerd is, het voorstel om het eerst in mei aanstaande in de afdelingsbesturen aan de orde te stellen, en er pas daarna verder over te spreken in de commissie en de VV. De commissie sluit zich bij dit voorstel aan.

Mevrouw Ruijgh neemt dit voorstel graag over en stelt voor het stuk daarom nu aan te houden en eerst in de afdelingsbesturen te bespreken.

De heer Wallinga, daarin gesteund door mevrouw Engels, brengt nog naar voren dat deze waternatuurkansenkaart in zijn ogen een uitstekend stuk is.

De heer Hofman ziet het stuk als een belangrijke katalysator vanuit Delfland naar gemeenten en provincie toe, ten behoeve van het streekproces naar een leefbaar milieu. Hij is dan ook verheugd met het initiatief om deze waternatuurkansenkaart uit te brengen.

10. Voortgangsrapportage WBP 2007

Mevrouw Hilders vraagt bij pagina 9 of Delfland op koers ligt bij het project-DURP, vooral waar het gaat om de eis dat over enige tijd alle ruimtelijke plannen digitaal bij de provincie moeten worden aangeleverd, en ook digitaal getoetst moeten kunnen worden. Is Delfland daarnaast al voorbereid op de mogelijkheden tot kostenverhaal die de nieuwe Grondexploitatiewet biedt? Verder vraagt zij waarom GGOR wordt getemporiseerd. De secretaris antwoordt dat het punt van de digitale aanlevering ter hand is genomen. De vraag over de nieuwe Grondexploitatiewet zal hij in het verslag beantwoorden.¹⁰ Mevrouw Ruijgh licht toe dat GGOR is getemporiseerd in het kader van de prioritering die het college heeft moeten aanleggen bij de al genoemde 40 urgente punten.

De heer Dijkema krijgt graag een toelichting op de redenen om GGOR, vervolg klimaat, recreatief medegebruik en visie op de kust te temporiseren, c.q. niet te doen in 2008 (pagina 14). Mevrouw Ruijgh antwoordt dat bij de prioritering meerdere aspecten een rol hebben gespeeld, zoals het niet voorhanden zijn van voldoende personele capaciteit. Ook is gebleken dat de aanpak van een aantal punten zonder bezwaar voor de lopende werkzaamheden naar later kan worden verschoven, of kan worden beperkt. Zo wordt bijvoorbeeld ten aanzien van het klimaat wel nagegaan wát Delfland na 2008 hieraan zou moeten doen, maar wordt dat nog niet concreet in stukken uitgewerkt.

Aan mevrouw Engels die vraagt naar het stadsverwarmingsproject in Delft (pagina 9), antwoordt de heer Fransen begrepen te hebben dat het aanvankelijke plan dat een zeer omvangrijke voor-investering vereiste, nu door de gemeente Delft wordt herzien. Daarbij komt die voor-investering te vervallen. Het accent ligt nu op het treffen van zodanige voorzieningen dat de stadsverwarming op een later moment kan worden gerealiseerd. Delfland is formeel niet bij deze planvorming betrokken, maar stimuleert de gemeente hierbij wel.

De heer Hofman lijkt het nodig, nu wordt besloten tot wijziging van het uitvoeringsprogramma van het Waterbeheerplan 2006-2009, om ook de financiële consequenties daarvan te regelen. Hij neemt aan dat dit deze keer nog gebeurt in de komende begroting of voorjaarsnota, maar vindt wel dat in het vervolg in dit soort rapportages ook een financiële paragraaf opgenomen dient te worden. De heer Wiegman merkt op dat nu al jaarlijks de nieuwe inzichten over de uitvoering van het Waterbeheerplan worden verwerkt in jaarbegroting en meerjarenperspectief. Dat zal niet veranderen.

De heer De Jong vraagt met enige nadruk aandacht voor drie belangrijke stukken die gerelateerd zijn aan de zoetwatervoorziening: de beleidsnota verversen en doorspoelen, het stuk over de effecten van kwel en de visie op de watervoorziening. Hij hoopt toch dat deze stukken nog zodanig tijdig verschijnen, dat ze goed kunnen worden ingebed in het nieuwe Waterbeheerplan. Mevrouw Ruijgh verwijst voor de visie op de watervoorziening naar de komende informatieve VV, op 15 april 2008. Verder is inmiddels gebleken dat de effecten van kwel veel beter meegenomen kunnen worden in de GGOR-studies voor die gebieden waar kwel optreedt. De planning van die GGOR-studies wordt opgenomen in het nieuwe Waterbeheerplan. De beleidsnota verversen en doorspoelen is inderdaad uitgesteld naar 2009. Dat wil niet zeggen dat deze onderwerpen niet meer in het Waterbeheerplan verwerkt kunnen worden; ze worden dan alleen niet van het begin af aan in dat plan verwerkt, maar meegenomen bij de periodieke bijstellingen van het plan in de volgende jaren.

Mevrouw Ter Woorst had graag gezien dat de afdelingsbesturen van te voren over deze voortgangsrapportage hadden kunnen spreken. De voorzitter lijkt het verstandig om zo'n punt te regelen aan het begin van de komende nieuwe bestuursperiode.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

¹⁰ De Grondexploitatie maakt deel uit van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening en de consequenties zullen in het kader van deze wet nader worden bekeken.

11. Capaciteitsvergroting gemaal Krimslout

Aan mevrouw Hilders antwoordt de voorzitter, dat met punt 1 van het ontwerp-besluit wordt bedoeld de polder Nieuwland Noordland aan twee lijsten toe te voegen: zowel aan de lijst van graslandpolders en opmalingspolders ten aanzien van het installeren van vaste noodcapaciteit, als aan de lijst van strategische locaties voor noodstroomvoorziening. Hij zal ervoor zorgen dat dit punt 1 nog iets duidelijker wordt geformuleerd.¹¹

De heer Van Dam heeft in de vertrouwelijke bijlage gelezen dat door de keuze voor een bepaalde methode de eigen uren van Delfland voor het project beperkt blijven en de kosten beter beheersbaar zijn. In de kostenraming wordt echter nog steeds uitgegaan van een grote onnauwkeurigheidsmarge, en gezien het bedrag dat is opgevoerd voor onder andere personeelskosten PIB, lijkt er ook geen sprake te zijn van een beperking van het aantal eigen uren voor het project. De heer Pater (Operationeel Waterbeheer) licht toe dat in de post voor onder andere personeelskosten PIB ook aanzienlijke kosten voor onder andere bouwrente en BTW zijn opgenomen. De eigen personeelskosten van het PIB zijn dus toch beperkt te noemen. De heer Van Dam ontvangt dan graag alsnog een specificatie van deze post. De voorzitter zegt een specificatie in de vorm van geschatte percentages toe.¹²

Ook de heer Zuidgeest heeft moeite met de grote marge van onnauwkeurigheid. Hij dringt erop aan dat voortaan toch wordt geprobeerd om nauwkeuriger te ramen. Bovendien vindt hij de kosten voor dit werk wel erg hoog. De secretaris herinnert eraan dat er steeds van grof naar fijn toegewerkt wordt. Hoe verder wordt gekomen in de ontwerp- en ontwikkelfase, des te nauwkeuriger kunnen de ramingen worden. Wel is er aan het eind van dat proces altijd nog een aanbesteding, en van te voren valt niet te voorspellen hoe die uitvalt. Zo'n anderhalf jaar geleden vielen aanbestedingen mee, maar inmiddels komen ze vrijwel steeds hoger uit dan was geraamd.

Mevrouw Engels vindt het jammer dat dit voorstel niet is voorbesproken in het afdelingsbestuur Westland. Verder vraagt zij of de keuze voor extra gemaalcapaciteit nog het risico geeft, dat de waterhuishoudkundige maatregelen waardoor die extra capaciteit weer overbodig zou worden, naar later worden uitgesteld. De voorzitter antwoordt ontkennend. De polder Nieuwland Noordland maakt deel uit van het waterplan Westland, en naar verwachting komt dit plan nog dit jaar op tafel. Er zal wel een prioritering moeten worden aangelegd, maar deze polder is zodanig urgent dat de maatregelen in dit gebied niet naar later zullen worden verschoven.

Desgevraagd door de heer Hofman, antwoordt de voorzitter dat in de ABC-polderstudie al is voorzien in verbreding van de Krimslout. Verder is de buitendijkse duiker onder de spoorlijn al nader onderzocht, met als conclusie dat die niet hoeft te worden aangepast.

De heer De Jong is het van harte eens met de vergroting van de capaciteit van het gemaal Krimslout, maar gaat er wel van uit dat de overstort naar de Bonnenpolder intact blijft. De voorzitter heeft begrepen dat dit zo is, maar hij zal er nog aandacht aan geven.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

12. Concept legger Delflandse dijk, deel Parksluizen tot aan de Maeslantkering

De heren Vink en Spaargaren (beiden team Waterkeringen) verzorgen een korte presentatie over dit onderwerp:

- De legitieme (formele) basis voor een legger is gelegen in artikel 13 Wet op de waterkering en artikel 78 Waterschapswet. Daarnaast zijn op basis van de Keur door Delfland ge- en verboden bepaald.

¹¹ Zie herzien voorstel *Capaciteitsvergroting gemaal Krimslout*.

¹² Zie herziene vertrouwelijke bijlage.

- Een legger hoort enerzijds ligging en constructie, anderzijds onderhoudsplichten en onderhoudsplichtigen te beschrijven. De provincie is gemachtigd om een verdere specificatie van de legger vast te stellen, en om het toezicht uit te oefenen.
- Binnen Delfland is op basis van een beslispuntennotitie d.d. 25 juni 2007 gestart met de leggeractualisatie. Een legger geeft in feite de ruimtereservering aan. Voor het rivierdijkdeel van de Delflandse dijk (van Parksluizen tot Maeslantkering) geldt daarbij een zichttermijn van 100 jaar en wordt rekening gehouden met het maximumscenario voor de zeespiegelstijging uit WB21, zijnde 1,10 meter. Ook wordt rekening gehouden met de faalkans "niet sluiten" van de Maeslantkering. De nu nog geldende legger voor het rivierdijkdeel was vooral gebaseerd op "expert judgement" (goed vakmanschap dus), terwijl de nieuwe legger niet alleen daarop gebaseerd is, maar ook op stabiliteitsberekeningen. Daardoor kunnen de diverse zoneringen rond de rivierdijk beter worden onderbouwd, wat nodig is nu de samenleving steeds vaker kritische vragen over die zoneringen stelt.
- Zoals gezegd, is de ruimtereservering in de legger gebaseerd op een zichttermijn van 100 jaar in grond en het maximale klimaatscenario uit WB21 (1,10 meter zeespiegelstijging). Bij het ontwerpen van waterkeringen wordt echter uitgegaan van een termijn van 50 jaar uitvoering in grond (waar volgens het midden-klimaatscenario 0,25 meter zeespiegelstijging bij hoort) en 100 jaar voor harde constructies, met een bijbehorende zeespiegelstijging van 0,60 meter.
- De stabiliteitsberekening vormt de basis voor de bepaling van de keurzones (kernzone en beschermingszone). Bij die berekening spelen vooral de volgende aspecten: de hoogte van het voorland, de zogenoemde strijklengte (de lengte waarover golven zich kunnen ontwikkelen voordat ze bij de waterkering aankomen), de lengte van het voorland tot de waterkering, de bodemopbouw, de waterdiepte en uniformiteit. Ook de Maeslantkering speelt in dit geheel een rol, in die zin dat deze kering steeds minder effectief wordt naarmate in de loop der jaren de zeespiegel hoger komt te staan.
- Op vier plaatsen in het traject Parksluizen-Maeslantkering wordt een aanpassing van de legger voorgesteld:
 - De Westzeedijk, waar wordt voorgesteld de zonering noordwaarts te verschuiven, zonder de breedte van de zonering te wijzigen. Daarmee wordt aangesloten bij de huidige situatie ter plaatse.
 - Rivierzone Vlaardingen waar op basis van de algemene uitgangspunten voor de leggeractualisatie is gebleken dat de kernzone verkleind kan worden van 60 naar 40 meter. Dat heeft vooral te maken met de lengte van het voorland (meer dan 400 meter vanaf de waterkering tot de oever) dat bovendien op een vrij hoog niveau ligt, namelijk 4 à 5 meter.
 - "De Dijk" in Maassluis, waar de kernzone aan de noordzijde teruggebracht kan worden van 60 naar 50 meter, vooral met het oog op de bodemgesteldheid.
 - "Het Balkon" in Maassluis, waar aan Delfland is verzocht om de dijk te verleggen ten behoeve van een tunnelconstructie.

De heer Van Dam vraagt of het nog tot juridische problemen kan leiden als enerzijds de ruimtereservering in de legger wordt gebaseerd op een zichttermijn van 100 jaar in grond en het maximale klimaatscenario uit WB21, terwijl anderzijds bij de feitelijke aanleg van een waterkering een termijn van 50 jaar in grond en het midden-klimaatscenario worden aangehouden.¹³

De heer Vink is op de hoogte van twee rechtszaken die in Zeeland hebben gespeeld. Daarbij heeft de rechter uitgesproken dat waterveiligheid hoort te prevaleren. Dat geeft uiteraard geen garantie dat rechters in nieuwe procedures diezelfde uitspraak zullen doen.

In reactie op een vraag van de heer Van den Berg antwoordt de heer Spaargaren dat de reductie door de Maeslantkering ervoor zorgt dat er een groot verschil is tussen de rivierdijk tot de Maeslantkering, en de zeedijk vanaf die kering richting Hoek van Holland. Overigens is op dit moment de faalkans van 1:100 van de Maeslantkering de ondergrens. Rijkswaterstaat heeft er alle vertrouwen in dat door aanvullende maatregelen die faalkans teruggebracht wordt tot zeker 1:200, en misschien nog wel verder. De heer Verbeek wijst aanvullend op de opstuwing van ongeveer één meter die kan optreden aan het begin van de Nieuwe Waterweg, in het geval de kering gesloten is. Dat is mede een reden voor de extra verzwarende van het deel van de dijk tussen de kering en de zee.

¹³ Zie bijgevoegde memo.

De heer Hofman vraagt of voor een mogelijke toekomstige verzwarende wordt gekeken naar een landwaartse, dan wel naar een rivierwaartse uitvoering. Wordt een eventuele verzwarende ook in de legger vastgelegd, opdat gemeenten weten welke planologische ontwikkelingen niet mogelijk zijn? ¹⁴ De heer Spaargaren wijst erop dat op geen enkele plek wordt gedacht aan verbreding van de rivierdijk tussen Parksluizen en de Maeslantkering. Bij het doorrekenen van de profielen is zowel gekeken naar een landwaartse en een rivierwaartse uitvoering als naar een combinatie van beide. Hetgeen nu in de legger vastligt, is dus van een zodanige hardheid dat erop kan worden teruggevallen.

Mevrouw Hilders wijst erop dat er inmiddels naast de klimaatscenario's van een aantal jaren geleden alweer nieuwe klimaatscenario's door het KNMI zijn uitgebracht, en dat Rijkswaterstaat vindt dat de waterschappen op basis van die nieuwe scenario's opnieuw de wateropgave moeten gaan berekenen. Is het dan wel verstandig om nu de kernzone van de rivierdijk te verkleinen? ¹⁵ De heer Verbeek merkt op dat Delfland zelf al uitgaat van een grotere zeespiegelstijging over 100 jaar dan waar het KNMI van uitgaat, en dus al een ruime marge hanteert. Verder gaat het bij de leggeractualisatie om de vraag, welke kernzones nodig zijn op basis van de randvoorwaarden die Delfland stelt. De insteek is dus niet het zonder meer verkleinen van de kernzone van de rivierdijk.

De heer Wallinga begrijpt dat bij de dimensionering van de diverse zones mede rekening wordt gehouden met lengte en hoogte van het voorland. Delfland heeft echter geen garantie dat dit voorland ook ongewijzigd intact blijft. Verder kan hij zich voorstellen dat bij de nu gedachte vormgeving van de dijk bij Het Balkon opstuwing gaat optreden aan de westzijde. ¹⁶

De heer Spaargaren licht toe dat het voorland in de legger is gedefinieerd als een gebied dat onder de Keur valt: de buitenbeschermingszone. Verder is in de berekeningen al rekening gehouden met een mogelijke voorland-verlaging van 50 cm. Is het de bedoeling om méér dan 50 cm te gaan verlagen, dan is de Ontgrondingenwet van toepassing en moet de provincie daar vergunning voor verlenen. Langs die weg blijft er dus greep op het voorland. Daarnaast merkt hij op dat op dit moment alleen nog maar een ruwe schets van de vorm van de dijk bij Het Balkon op papier is gezet. Het is de bedoeling om bij de definitieve vormgeving tot een geleidelijke overgang te komen, en de gemeente is daarvan op de hoogte. Overigens ligt ook op deze plek het voorland hoog.

Mevrouw Ter Woorst vraagt om bij de vier specifieke locaties in het oplegstuk alsnog kort de consequenties voor de veiligheid te beschrijven. De heer Verbeek zegt dat toe. ¹⁷

Mevrouw Hilders is blij met deze toezegging, maar zou dan bovendien graag weten wat de consequenties voor de veiligheid zijn als wordt uitgegaan van de nieuwe klimaatscenario's. Zij zou voorzichtig willen omgaan met de ruimte die er nu nog is op het punt van de breedte van de zoneringen. Mevrouw Engels onderschrijft deze vraag, maar de heer Zuidgeest heeft hier eigenlijk geen behoefte aan. Hij vindt dat niet alleen afgegaan moet worden op KNMI-scenario's, maar ook op rapporten van internationale wetenschappelijke instituten en organisaties. Het lijkt er nu op dat er in Nederland gemakkelijk van alles wordt geroepen over een steeds hogere zeespiegelstijging na 50 of 100 jaar, en dat daar in het beleid ook steeds meer van wordt uitgegaan. De heer Wallinga wijst erop dat er in Nederland een gespecialiseerd instituut is dat klimaatscenario's aanbiedt, namelijk het KNMI, terwijl op landelijk niveau is vastgelegd welke scenario's gebruikt moeten worden. Hij vindt het dan ook zonde van de tijd om binnen Delfland te gaan discussiëren over de vraag welke scenario's gehanteerd zouden moeten worden.

Ook de heer Dijkema is wel bezorgd over het voorstel om op twee plekken de breedte van de kernzone terug te brengen. Hij vraagt of er nog een bepaalde mate van onzekerheid zit in de stabiliteitsberekeningen, bijvoorbeeld omdat er geen of niet voldoende kennis is over bepaalde aspecten. Bovendien begrijpt hij dat deze berekeningen niet zonder meer hard zijn, omdat naast deze berekeningen ook nog expert judgement nodig is. ¹⁸ De heer Spaargaren heeft in

¹⁴ Zie bijgevoegde memo.

¹⁵ Zie bijgevoegde memo.

¹⁶ Zie bijgevoegde memo.

¹⁷ Zie bijgevoegde memo.

¹⁸ Zie bijgevoegde memo.

de informatieve VV in januari 2008 al aangegeven dat Delfland bij de leggeractualisatie de landelijke richtlijnen volgt. Diezelfde richtlijnen worden gehanteerd bij de periodieke toetsing van de veiligheid van de keringen in Nederland. Dat neemt niet weg dat er onzekerheden zitten in de stabiliteitsberekeningen, en dat mede daarom door Delfland bij de ruimtereservering wordt gekozen voor het maximum-klimaatscenario.

De commissie adviseert bij meerderheid overeenkomstig het voorstel te besluiten.

13. Waterbeheerplan 2010-2015: strategienota

Mevrouw Hilders heeft gezien dat in het stuk soms over "de middellange termijn" wordt gesproken en soms over "de lange termijn", zonder dat duidelijk wordt om welke periode het gaat. Zij vraagt om op dat punt uniformiteit te betrachten. Op pagina 2, derde alinea, heeft zij de gemeenten gemist in de opsomming van instanties waarmee wordt samengewerkt en afgestemd. Verder wijst zij erop dat Delfland bij de berekening van de NBW-normering uitgaat van een 10% intensievere regenbui dan landelijk is afgesproken, wat heeft geleid tot een tweemaal zo grote ruimteclaim dan wanneer de landelijk afgesproken regenbui was aangehouden. Zij ziet graag dat deze grotere robuustheid meegewogen wordt in de discussie over de vraag hoe in Delfland (een economisch dynamische regio) wordt omgegaan met de effecten van de klimaatscenario's en welke risicobeheersing wordt nagestreefd. De gemeenten zouden daar in een open discussie bij betrokken moeten worden, zeker nu zij hun best hebben gedaan om ruimte voor water te realiseren. Voor haar staat in ieder geval nog niet vast dat de wateropgaven op langere termijn inderdaad in omvang en complexiteit toenemen, zoals op pagina 2 van het oplegstuk wordt geconcludeerd. Mevrouw Ruijgh wijst er eerst op dat het waterbeheerplan de periode 2010-2015 beslaat. Om een goede strategie te kunnen bepalen, moet echter ook verder worden gekeken, aan de hand van beleidsstukken van andere partijen en aan de hand van eigen beelden en wensen binnen Delfland. De strategie wordt nu uitgezet voor de komende zes jaar, maar de daarmee uitgezette koers kan dus naar verwachting langer vastgehouden worden. Zij zal de gemeenten laten opnemen in de opsomming op pagina 2, derde alinea. Zij ziet in de opmerkingen over klimaatscenario's geen reden voor wijziging van de tekst van het stuk, maar bij de uitwerking van het onderdeel klimaat zal zij zeker nader aandacht aan deze opmerkingen geven.

De heer Dijkema constateert dat in de strategienota zelf wel op een goede manier wordt ingegaan op de noodzaak om rekening te houden met klimaatverandering, maar dat dit punt in het oplegstuk in feite niet terugkomt. Verder vraagt hij in hoeverre ook gelet wordt op demografische ontwikkelingen en op mogelijke veranderingen in de economische structuur van het gebied van Delfland, die een doorwerking kunnen hebben op de financiering van het waterschap en op de ruimtelijke ordening. Ten slotte zou hij graag zien dat het aspect duurzaamheid wat explicieter naar voren komt in de zeven strategische doelen bovenaan pagina 3 van het oplegstuk. Zij zegt toe om het punt van duurzaamheid in ieder geval explicieter mee te nemen bij de uitwerking van de strategienota. Daarnaast wijst zij erop dat demografische ontwikkelingen, mogelijke veranderingen in de economische structuur en klimaatverandering nu al benoemd worden in de nota en dus aandacht krijgen.

Mevrouw Villars vraagt hoe het staat met internationale contacten van Delfland, al dan niet via de Unie, met name op het punt van kennisuitwisseling en samenwerking. De notitie over het internationale beleid van Delfland, zoals die is vastgesteld door het college van D&H, zal ter kennisname aan de VV worden toegestuurd.

De heer Van Dam maakte zich de afgelopen tijd grote zorgen over het realiteitsgehalte van allerlei voorgenomen investeringen, maar vooral door de informatieve VV op 19 maart 2008 heeft hij er meer vertrouwen in gekregen.¹⁹ Zijn zorgen zijn nog niet geheel weggenomen, ook niet na lezing van de strategienota, want het jaarlijkse investeringsniveau van Delfland blijft buitengewoon hoog in vergelijking met andere waterschappen, terwijl bovendien wordt gezegd dat er nog veel méér nodig is. Hij is dan ook aangesproken door het model voor prioritering en fasering dat op pagina 32 van de nota is vermeld. Verder heeft hij in de nota onvoldoende terug kunnen vinden dat er ook aandacht moet zijn voor de belasting van de organisatie. Hij heeft de indruk dat te gemakkelijk gegrepen wordt naar het middel van meer perso-

¹⁹ Zie bijgevoegde sheets van de presentatie van de informatieve VV van 19 maart 2008.

neel. Er zou juist meer gekeken moeten worden naar slimmere, praktischer en innovatievere oplossingen, waardoor sommige zaken veel goedkoper kunnen worden gerealiseerd. Daarnaast lijkt het hem nodig dat met name gemeenten gaan beseffen wat aanleg van een natuurvriendelijke oever in feite kost, al is het maar om te bereiken dat gemeenten zich tweemaal bedenken voordat ze vaarroutes uitzetten door wateren met veel waterplanten en natuurvriendelijke oevers. Overigens heeft Delfland het imago dat het een rijke organisatie is, waardoor andere partijen gemakkelijk om financiële bijdragen van Delfland vragen. Delfland zou daarom moeten laten zien dat het bepaald niet rijk is, maar al het geld hard nodig heeft om bepaalde doelen te realiseren. Hij is in ieder geval blij met het uitgangspunt over kosten-effectieve investeringsstrategie, in balans met lastenontwikkeling. De heer Zuidgeest sluit zich geheel bij deze opmerkingen aan.

De heer Wallinga vreest dat met deze strategienota een grote stap terug wordt gezet. Delfland is zich er juist de afgelopen jaren van bewust geworden dat er ook grote taken liggen op het vlak van waterkwaliteit en leefomgeving, maar deze taken heeft hij niet kunnen terugvinden in het stuk. Ze worden ook niet genoemd in de zeven strategische doelen op pagina 3 van het oplegstuk, en bij het prioriteringsschema op pagina 32 wordt alleen gesproken over "wateropgaven", waarbij het dus gaat om de kwantiteit gaat, niet om de kwaliteit. Mevrouw Ruijgh verduidelijkt dat het in de hele strategienota gaat om integraal waterbeheer, dus ook om de waterkwaliteit. Zij zegt toe dit alsnog te verhelderen in de inleiding van de nota.²⁰

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

15. Amoveren booster Voorburg

De heer Van Dam heeft begrepen dat dit boostergemaal in 2000 is gerealiseerd. Is de investering voor dit doel dan al volledig afgeschreven? Verder vindt hij de raming van de kosten voor het amoveren van dit gemaal zeer hoog. De heer Fransen wijst erop dat indertijd in de verleende bouwvergunning is opgenomen dat het gemaal vóór 1 januari 2009 afgebroken zou moeten worden. Hij neemt aan dat het ritme van de afschrijving daarop aangepast is en er dus geen restwaarde meer afgeschreven hoeft te worden, maar hij zal dat nog nagaan en er in het verslag op antwoorden.²¹ Verder kan hij zich de opmerking over de hoogte van de kosten voorstellen, maar hij vermoedt dat een deel van de vrijkomende materialen wel hergebruikt kan worden. Met de opbrengsten daarvan is nog geen rekening gehouden in de kostenraming, omdat die opbrengsten niet zeker zijn.

²⁰ Zie herzien voorstel Waterbeheerplan 2010-2015: strategienota

In de Concept-strategienota worden onderstaande wijzigingen doorgevoerd:

- De Titel is achter Concept-Strategienota aangevuld met "Keuzes maken, kansen benutten".

- Pagina 1, Paragraaf 1.1

Daarvoor zijn de wateropgaven (veilige dijken, vasthouden, bergen en afvoeren van oppervlaktewater, goed grondwaterbeheer, goede chemisch en ecologisch waterkwaliteit en het zuiveren van afvalwater) te omvangrijk en complex binnen de randvoorwaarden van tijd, capaciteit en middelen.

- Pagina 1: Paragraaf 1.2

Het Hoogheemraadschap van Delfland gaat in de komende maanden graag de dialoog aan met gemeenten, provincie, waterschappen, marktpartijen en maatschappelijke organisaties om haar visie en strategie aan te scherpen.

- Pagina 4: Paragraaf 2.4

In dat kader is in 2007 ook de gedragscode Flora- & Faunawet vastgesteld.

- Pagina 7: Titel : De integrale wateropgave en ontwikkelingen.

- Pagina 7: Paragraaf 3.1 (begin)

Delfland heeft de zorg voor veilige dijken, het vasthouden, bergen en afvoeren van oppervlaktewater, een goed beheer van het grondwater, een chemisch en ecologisch goede waterkwaliteit, en het zuiveren van afvalwater. Delfland pakt deze kerntaken integraal op.

²¹ Inmiddels is vastgesteld dat de restwaarde nog moet worden afgeboekt. Dit zal bij de Voorjaarsnota gebeuren, omdat een en ander bij exploitatie dient te gebeuren. Er blijft na sloop namelijk geen activa over, waarop kan worden afgeschreven. Als gevolg daarvan, werd besloten het stuk terug te trekken van de VV van 24 april 2008.

Mevrouw Hilders heeft in de vertrouwelijke bijlage de term "andere opslagpercentages" aangetroffen. Waar gaat het dan om? De heer Fransen weet niet beter dan dat dit de standaard risico-opslagen zijn.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

16. Investeringsbesluit tweede Delftleiding

Gevraagd door mevrouw Engels om een nadere toelichting op de noodzaak van deze investering, licht de heer Fransen toe dat de Jaagpad-leiding langs de Vliet, die op dit moment nog steeds deel uitmaakt van het AHR-transportstelsel, inmiddels dermate gammel is dat ze feitelijk geen bijdrage meer kan leveren aan de afvoer van afvalwater als zich ergens een calamiteit voordoet. Dat geeft het risico dat, als zich inderdaad een calamiteit voordoet, er voor Delfland weinig anders opzit dan grote hoeveelheden afvalwater te lozen op de sloten van Delft. De kans dat die calamiteit optreedt, is weliswaar niet groot, maar als dat toch gebeurt, zijn de gevolgen ervan wel zeer groot. Met het oog hierop wordt nu voorgesteld om een tweede Delftleiding aan te leggen, eenzelfde soort leiding als de tweede Zoetermeerleiding die al eerder is aangelegd. De diameter van de nieuwe leiding is zo beperkt mogelijk gehouden (70 cm), en de bedoeling is om een kunststof leiding aan te leggen. De dekking zal, naar hij aanneemt, nader geregeld worden bij komende financiële stukken zoals de voorjaars- of de najaarsnota.²²

De heer Van Dam begrijpt niet waarom in de vertrouwelijke kostenraming tweemaal een post onvoorzien is opgenomen. Ook vraagt hij waarom er voor deze posten zoveel geld uitgetrokken zou moeten worden, nu Delfland inmiddels toch de nodige ervaring heeft opgedaan met het leggen van leidingen. De heer Fransen krijgt, als hij zulke vragen stelt, altijd te horen dat dit gebruikelijk is binnen Delfland. De heer Van Dam vindt dat een onbevredigend antwoord, en gaat daarom niet akkoord met de kostenraming.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

21. Jaarrekening 2007

Mevrouw Hilders wijst erop dat in de loop van een jaar heel wat voorstellen aan de VV worden voorgelegd die niet in de begroting voor dat jaar waren opgenomen. Zij zal graag zien dat voortaan bij die voorstellen steeds wordt vermeld waarom ze niet al in de jaarbegroting waren opgenomen. De heer Wiegman stoort zich soms ook aan onverwachte kredietaanvragen voor zaken die niet waren vermeld in de begroting of in de meerjarenraming, al beseft hij dat dit soms te maken heeft met onvoorziene omstandigheden. Hij heeft dan ook al intern erop aangedrongen om zaken die zich wellicht gaan voordoen, aan te melden voor opname in de begroting of de meerjarenraming. Verder is hij het eens met de wens dat, als er toch voorstellen aan de VV moeten worden gedaan die niet al eerder in de begroting waren opgenomen, steeds wordt aangegeven waarom dat laatste niet was gebeurd.

De heer Dijkema vraagt wat de post "onderhoud door derden" op pagina 65 inhoudt. De heer Wiegman moet daar nu het antwoord schuldig op blijven. Hij zal er vanavond in de commissie Financiën op antwoorden, en zal ervoor zorgen dat het antwoord ook in het verslag van de commissie Waterbeheer wordt opgenomen.²³

Mevrouw Engels heeft de indruk dat op pagina 21 niet het juiste aantal kilometers regionale keringen is vermeld.

²² Zie herzien voorstel *Investeringsbesluit tweede Delftleiding*.

²³ Onder 'onderhoud door derden' (= standaard EMU categorie) zijn de kosten met betrekking tot Delfluent opgenomen.

De heer Verbeek kan daar nu geen antwoord op geven. Hij zal het nakijken en het antwoord in het verslag en voorstel laten opnemen.²⁴

De heer Hofman vraagt zich af of de prognose voor het aantal kubieke meters ingemalen water niet aangepast moet worden. In 2007 is immers maar 8 miljoen m³ water ingemalen, maar in de begroting 2008 is toch weer uitgegaan van 25 miljoen m³. Kennelijk zit er enig beleid achter deze vermindering, zo veronderstelt de heer De Jong, want ook het aantal kubieke meters uitgemalen water is in 2007 lager uitvallen dan werd verwacht. Het streven om water in het gebied zelf vast te houden, begint dus te werken. De voorzitter geeft aan dat 2007 een slechte zomer was, dus het is begrijpelijk dat er toen maar weinig water ingemalen hoefde te worden. In 2008 kan dat gemakkelijk weer op het peil van 25 miljoen m³ komen te liggen.

De heer Hofman zou verder graag zien dat bij de risico's (pagina 139) toch enigszins wordt aangegeven, wat de omvang van die risico's zou kunnen zijn. De heer Wiegman lijkt dat niet goed mogelijk. Als de omvang van een risico in geld uitgedrukt zou kunnen worden, betekent dat in feite dat er al rekening mee moet worden gehouden dat dit risico zich met een behoorlijke mate van waarschijnlijkheid gaat voordoen. Verder is indertijd een bepaalde bandbreedte voor de omvang van de reserves vastgelegd, en dat is juist gebeurd om mogelijke risico's te kunnen opvangen. Hij zal echter intern nagaan of de organisatie wellicht toch in staat is om de omvang van de risico's enigszins te duiden.²⁵ De secretaris zegt aanvullend dat er wel wordt gekeken naar risico's, in ieder geval naar de kans van optreden, ook al om te kunnen toetsen of de reserves voldoende zijn om de risico's op te vangen. De heer Wiegman zou informatie die al beschikbaar is over de omvang van risico's, zeker in de jaarrekening willen opnemen. Hij zal daar de volgende keer op letten.

De heer Zuidgeest stelt vast dat het aantal aangeboden v.e.'s (tabel pagina 9) nog steeds lager ligt dan tien jaar geleden. Toch is in de afgelopen jaren tussentijds besloten tot vergroting van de AWZI Harnaschpolder. Voor hem is het de vraag of die beslissing verstandig was, want hij verwacht helemaal niet dat het aantal aangeboden v.e.'s de komende jaren zal stijgen. De heer Fransen antwoordt dat Delfland tot nu toe nooit heeft willen ingaan op voorstellen van bedrijven dat Delfland hun afvalwater zou gaan zuiveren, als dat zou moeten tegen een lager bedrag dan het tarief van de zuiveringsheffing. Verder speelt hier ook een wijzigend gedrag van inwoners, mede omdat Delfland naar hen communiceert dat niet alles zo maar in

²⁴ In de Verordening waterkeringen West-Nederland, die per 1 oktober 2006 van kracht is, is voor elke regionale kering of deel ervan de veiligheidsnorm aangegeven. Voor Delfland betekent dit dat hierdoor alle boezemkaden met een totale lengte van ongeveer 380 km binnen haar beheersgebied genormeerd zijn. In 2007 zijn ook de polderkaden grenzend aan de binnenboezem van polder Berkel genormeerd (totale lengte ongeveer 40 km). In totaal worden dus 420 km kaden getoetst op veiligheid (en niet 650 km).

Van de 420 km kaden is 290 km voor wat betreft stabiliteit met beheerdersoordeel als veilig bestempeld. In 2007 is voor 130 km een eenvoudige toetsing op stabiliteit uitgevoerd. Ongeveer de helft van de keringen voldoet zonder meer aan de veiligheidsnormen, bij de andere helft is een verfijndere methode (detailtoets) nodig om tot een oordeel te komen. Hiervan wordt 8 km meest risicovolle kaden in 2008 in gedetailleerd getoetst, het overige deel volgt na 1 januari 2009. Daarnaast wordt in 2008 voor alle genormeerde kaden een hoogtetoets en een beheerdersoordeel uitgevoerd. Het geheel wordt op 1 januari 2009 aan de Provincie Zuid-Holland aangeboden.

De niet waterkerende objecten (bomen, kabels en leidingen, etc.), vervangende waterkeringen (damwanden etc.) en kunstwerken worden in een later stadium getoetst. Na 1 januari 2009 worden hier afspraken over gemaakt met de Provincie Zuid-Holland.

²⁵ Dit zijn juist zaken die inderdaad heel moeilijk te kwantificeren zijn. En ze zijn niet beschikbaar. Elke indicatie is gissen en biedt dan ook weinig houvast. Wanneer het wel mogelijk is de risico's te kwantificeren, dan is hier een voorziening voor getroffen. Additionele voorwaarde is wel dat de activiteit in het boekjaar moet hebben plaatsgevonden en dat het meer dan 50% waarschijnlijk is dat het plaats zal vinden.

de riolering terecht dient te komen. Inmiddels wordt intern gesproken over de mogelijkheid om toch soms in te gaan op voorstellen van bedrijven, omdat daarmee het aantal aangeleverde v.e.'s kan worden vergroot. Daarnaast is het de bedoeling om met andere waterschappen na te gaan, of via samenwerking een optimaliseringsslag te maken is.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

24. Visie op de afvalwaterketen

De heer Van Dam wijst erop dat de tarieven van Delfland hoog zijn in vergelijking met die van andere waterschappen en bovendien de komende jaren nog verder zullen stijgen. Datzelfde geldt voor de rioollasten die de gemeenten opleggen. Tegen deze achtergrond zou hij op een later moment verder willen praten over ontkoppelen, over grond- en oppervlaktewater dat nu nog via het riool loopt, over riooloverstorten, over het temporiseren van investeringen en over het naar Delfland toetrekken van nieuwe taken, waarvoor vaak weer nieuw personeel nodig is. Anderzijds bieden de hoge tarieven ook kansen om de burgers te prikkelen tot zodanig gedrag, dat riolering en AWZI's minder belast worden. De heer Fransen stelt vast dat deze opmerkingen al verder gaan dan de visie en vooral zijn gericht op de uitvoering. Daar wordt inmiddels aan gewerkt, ook door versterking van de personele capaciteit. Overigens moet wel worden bedacht dat de wens van de rijksoverheid om de zuiveringskosten jaarlijks met 2% te verminderen, voor Delfland zou betekenen dat het jaarlijks 8 à 10% kostenbeperking moet halen. Dat is voor Delfland beslist niet mogelijk.

De heer Zuidgeest vindt dat aan de passage op pagina 7, waar wordt gezegd dat afkoppelen van regenwater niet meer doelmatig is als het water is verontreinigd, zou moeten worden toegevoegd dat dit verontreinigde water dan ook niet geloosd zou mogen worden op het oppervlaktewater. In dit verband herinnert hij aan zijn herhaalde verzoek om in een nieuwbouwwijk in Delft te gaan meten hoe het staat met de verontreiniging van regenwater. De heer Fransen betoogt dat in algemene zin wel bekend is waar verontreiniging van regenwater optreedt en waar afkoppeling ervoor zorgt dat de wateropgave in het gebied sterk toeneemt. Voor bijvoorbeeld de overstorten in de Waterweg-gemeenten zijn er al veel aantrekkelijker oplossingen voorhanden dan afkoppelen, en ook is op basis van allerlei onderzoek door onder andere de Stowa bekend hoe in nieuwbouwwijken op een verstandige manier met regen- en oppervlaktewater kan worden omgegaan. Het afzonderlijk gaan meten van verontreiniging van regenwater is zeer kostbaar, en er zijn al op landelijk niveau onderzoeksgegevens van de Stowa hierover beschikbaar. Bovendien is het meestal aan de gemeente om metingen te gaan verrichten, en die zal daar vaak weinig voor voelen, vooral gezien de hoge kosten. Dat neemt niet weg dat, als zich een redelijke kans voordoet om zulke metingen te gaan verrichten, hij zeker zal bevorderen dat die kans wordt aangegrepen.

Mevrouw Hilders vraagt naar aanleiding van de stelling in het oplegstuk over de beperkte invloed van drinkwater op de (afval)waterketen, in welke mate de afvalwaterketen dan invloed heeft op de drinkwatervoorziening. Zij vraagt dat te meer nu Delfland binnenkort verantwoordelijkheid gaat dragen voor het grondwater, ook in kwalitatieve zin, en zij heeft begrepen dat drinkwaterbedrijven steeds meer geld kwijt zijn aan het voorzuiveren van water voordat het geïnfiltreerd kan worden. Ook deze bedrijven zou zij daarom als externe ketenpartner willen beschouwen.²⁶ Verder lijkt het haar goed om een actiepoint op te nemen over ruimtelijke en demografische ontwikkelingen, nu daar nog te weinig informatie over beschikbaar is. Met instemming heeft zij tenslotte gezien, dat benchmarks hoog op de lijst staan. De heer Fransen zegt dat Delfland tot voor kort nauwelijks heeft meegedaan aan benchmarks, omdat toch van te voren duidelijk was dat het daarbij wat betreft zuiveringsresultaat negatief uit de bus zou komen. Pas als de ombouw van de AWZI Houtrust is voltooid, heeft het zin om mee te doen met benchmarks, al zal Delfland ook dan vanuit kosten oogpunt niet meteen positief scoren. Het op orde brengen van het systeem is immers zeer kostbaar geweest, en bovendien is Delfland een moeilijk en complex gebied. Verder is meer aandacht voor ruimtelijke en demografische ontwikkelingen zeker nodig. Delfland krijgt wel steeds van de gemeenten door hoeveel

²⁶ In de verdere uitwerking van de visie op de afvalwaterketen zullen drinkwaterbedrijven nadrukkelijk worden meegenomen als externe partners.

nieuwe woningen er gepland zijn, maar inmiddels blijkt de bezetting van die nieuwe woningen steeds lager uit te komen en komt het ook regelmatig voor dat de nieuwbouw jarenlang vertraging oploopt. Daarnaast wijst hij er nog op dat het drinkwater voor de provincie Zuid-Holland alleen afkomstig is uit rivieren, niet uit grondwater. Overigens is er via Delfluent wel contact met een drinkwaterbedrijf, want dat bedrijf is aandeelhouder van Delfluent.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

Boezemwaterberging Woudse Polder (punt 2 lijst stukken ter kennisname)

De heer Hofman vraagt of er risico's voor de leidingstraat kunnen zijn als de berging met water wordt gevuld en, zo ja, wat deze risico's dan zijn. De voorzitter zal proberen deze vraag in het verslag te beantwoorden.²⁷

Brief van mevrouw J. van Zon inzake pand Noordweg 53 te Wateringen

De heer Hofman zegt dat dezelfde klacht als die van mevrouw Van Zon ook door andere bewoners naar voren is gebracht. De voorzitter zegt dat de VV een concept-antwoord voorgelegd krijgt.²⁸

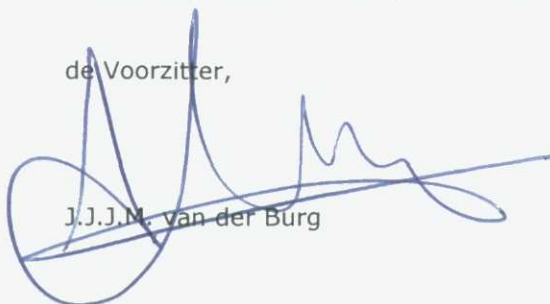
5. Rondvraag en sluiting

- Mevrouw Engels vraagt aandacht voor de brief van het Platform Gehandicapten Westland, waarin Delfland wordt verzocht om bij de verbetering van de zwakke schakels rekening te houden met de positie van gehandicapten. De brief lijkt niet aan de VV gericht, maar de VV-leden hebben er inmiddels wel een kopie van gekregen. De heer Verbeek geeft aan dat het concept-antwoord voorgelegd wordt aan de VV.²⁹
- Gevraagd door mevrouw Engels naar de stand van zaken met de onderdoorgang Maasdijk antwoordt de heer Verbeek, dat het bij de Maasdijk gaat om een secundaire waterkering die in stand gehouden moet worden. Daarom moet de onderdoorgang voldoen aan bepaalde eisen, maar met die eisen wordt steeds onvoldoende rekening gehouden in vergunningaanvragen, met als gevolg dat die aanvragen niet in behandeling genomen kunnen worden. Hij zal hierover nogmaals contact met de betrokken wethouder opnemen.

De voorzitter sluit hierna te 12.55 uur de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Waterbeheer d.d. 17 juni 2008.

de Voorzitter,

J.J.J.M. van der Burg

de Secretaris,

ir. E.F.M. Nieuwenhuis

²⁷ Als gevolg van het vullen van de berging met water zal de grondwaterstand stijgen. De druk op de leidingen zal dan veroorzaakt worden door het omliggende water en dus gelijkmatig over de leiding worden verdeeld. Zettingen van de grond die van invloed kunnen zijn op de leidingen worden door de korte tijd dat de berging is gevuld, niet verwacht.

²⁸ Zie bijgevoegde concept-antwoordbrief.

²⁹ Zie bijgevoegde concept-antwoordbrief.